Súd:	Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka:	5C/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7619202841
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Denisa Hiščáková
ECLI:	ECLI:SK:OSSN:2021:7619202841.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňou JUDr. Denisou Hiščákovou, v spore žalobkyne: Z.E. N.Č.J., T.. XX.X.XXXX, H. G. T. D., R. XXX/X, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou Vaľo & partners, s.r.o., so sídlom Prešov, Konštatínova 3, IČO: 36 868 434, proti žalovanému: Grazer Wechselseitige Versicherung AG, so sídlom A-8011 Graz, Herrengasse 18/20 Rakúska republika, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou Pavel Horovčák, advokát, Hroncova 3, Košice v konaní na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 20.000,- Eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobkyni p r i z n á v a proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude po právoplatnosti rozsudku rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 26.4.2019 sa žalobkyňa ako poškodená domáhala voči žalovanému ako poistiteľovi zaplatenia sumy 20.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že dňa 14.10.2017 o 3.42 hodine, na hlavnej ceste č. I/9 v 160 km v smere od Novák na horné Vestenice, v k. ú. Obce Nitrica, okres Prievidza, I. H. šoférujúc osobné motorové vozidlo Opel Vivaro, EVČ: S. (Rakúska republika) z nezistených príčin, zrejme z dôvodu nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla, týmto prešiel do protismeru a narazil do protiidúceho vozidla - kamiónu MAN TGA, EVČ: XMX XXXX (Česká republika), v dôsledku čoho spôsobil posádke vozidla, okrem iných aj Y.T. G., T.. X.XX.XXXX, rozsiahle zranenia, v dôsledku ktorých zomrela, ktorá sa v tomto vozidle viezla zo svojej práce s miestom výkonu v Rakúsku. Trestné stíhanie voči I. H. bolo uznesením OR PZ v Prievidzi, Odbor kriminálnej polície, 1. oddelenie vyšetrovania zo dňa 19.7.2018, číslo konania: ČVS: ORP-901/1-VYS-PD-2017 zastavené, pretože je trestné stíhanie neprípustné. Žalobkyňa je dcérou nebohej Y. G., s ktorou žila v spoločnej domácnosti v G. T. D., na adrese R. Č.. XXX/X. Žalobkyňa je jedináčik, takže s mamou v spoločnej domácnosti žila od narodenia. Otec žalobkyne nebol s jej mamou zosobášený, nikdy so žalobkyňou a jej matkou nežil v spoločnej domácnosti a nikdy sa o žalobkyňu nestaral. Matka teda bola pre žalobkyňu jedinou skutočnou rodinou, a to nielen mamou, ale aj najlepšou priateľkou. Jej smrť žalobkyňu hlboko zasiahla a doteraz sa z tejto skutočnosti nespamätala. Žalobkyňa si náhradu nemajetkovej ujmy uplatnila prostredníctvom OZ Právna pomoc poškodeným listom zo dňa 09.10.2018 u likvidačného zástupcu žalovaného. Likvidačný zástupca žalovaného listom zo dňa 18.1.2019 oznámil, že všetky nároky na citovú ujmu zamieta, nakoľko má za to, že tieto nie sú kryté rozsahom PZP poistenia.

3. Žalobkyňa v žalobe taktiež uviedla, že z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (4Cdo/4/2018) vyplýva, že následok, ktorý vodič spôsobil by v prípade, ak by bol ostal nažive, bol posúdený ako trestný čin. Taktiež poukázal na to, že žalovaný bol v čase dopravnej nehody poisťovateľom motorového vozidla, pričom náhrada škody formou nemajetkovej ujmy je v rámci judikatúry už jednoznačne vyriešená v prospech záveru o tom, že poisťovateľ je túto ujmu povinný uhradiť z povinného zmluvného poistenia, čím je daná pasívna legitimácia žalovaného.

4. Vo vzťahu k požadovanej výške nemajetkovej ujmy žalobkyňa poukázala na:
a) Intenzitu jej vzťahu so zomrelou mamou, ktorá bola jej jedinou skutočnou rodinou a osobou, ktorá sa od narodenia až do času svojej smrti o ňu všestranne starala. Od narodenia žalobkyne žili v spoločnej domácnosti a ich vzájomný vzťah bol vyslovene kladný.
b) Vek zomrelej a pozostalej - v čase smrti mala mama žalobkyne 54 rokov, bola plná života a žalobkyňa predpokladala, že ich vzájomný intenzívny vzťah bude pokračovať dlhé roky, keďže v čase smrti svojej mamy, žalobkyňa mala 17 rokov.
c) Otázku hmotnej závislosti pozostalej žalobkyne na usmrtenej osobe - žalobkyňa bola plne hmotne závislá na svojej mame, ktorá z dôvodu nízkeho príjmu na území Slovenskej republiky, ako i z dôvodu, že bola samoživiteľkou a rastúcich nákladov na živobytie, odvodených aj od dospievania žalobkyne, odišla pracovať do Rakúska najmä z dôvodu, aby v maximálnej možnej miere mohla ako jediný skutočný rodič, poskytnúť žalobkyni všestranné zabezpečenie a štart do dospelosti.
d) Neposkytnutie inej satisfakcie (napríklad odcudzujúci trestný rozsudok) vzhľadom na to, že vinník dopravnej nehody pri nej zomrel.

5. Žalobkyňa napokon uviedla, že vzhľadom na kvalitu jej vzájomného vzťahu s mamou vnímala a vníma psychickú bolesť zo straty mamy ako neznesiteľnú, paralyzujúcu jej životné aktivity. Vo sfére jej osobnostného prežívania sa strata mamy negatívne prejavila v maximálnej možnej miere aj preto, že bola na nej existenčne závislá a bola jej jedinou rodinou. Vzhľadom na vek žalobkyne a vek jej mamy bolo možné predpokladať, že ich krásny vzťah potrvá ešte niekoľko desaťročí. Žalobkyňa má teda za to, že požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je plne dôvodná, aj keď žiadnym spôsobom nemôže zmierniť jej utrpenie.

6. Na podporu svojich skutkových tvrdení žalobkyňa predložila tieto listinné dôkazy: uznesenie OR PZ v Prievidzi zo dňa 19.7.2018, číslo konania: ČVS: ORP-901/1-VYS-PD-2017 o zastavení trestného stíhania, potvrdenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov, žiadosť o poskytnutie poistného plnenia zo dňa 9.10.2018, list likvidačného zástupcu žalovaného z 18.1.2019 a lekársky nález pedopsychiatra MUDr. I. Y. zo dňa 2.5.2019.

7. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia sa k žalobe zo dňa 29.6.2021 uviedol, že túto považuje za nedôvodnú a neopodstatnenú u dôvodu, že žalovaný nárok nie je krytý zákonným poistením (povinným zmluvným poistením) a z uvedeného dôvodu zároveň vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného. Žalovaný napokon namietol aj samotnú výšku uplatneného nároku z dôvodu, že táto nebola doposiaľ preukázaná a navrhol v tejto súvislosti výsluch žalobkyne.

8. Žalobkyňa v replike zo dňa 27.7.2021 zotrvala na podanej žalobe z dôvodu, že zo súdnej praxe, či už Ústavného súdu SR alebo Najvyššieho súdu SR je evidentné, že z povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa odškodňuje aj nemajetková ujma vzniknutá zásahom do osobnostného práva tzv. sekundárnych obetí. V tejto súvislosti poukázala na niektoré súdne rozhodnutia, vrátane rozhodnutí okresných súdov, ktoré sa týkajú nárokov iných osôb uplatnených voči žalovanému v súvislosti s tou istou dopravnou nehodou.

9. K replike žalobkyne sa žalovaný písomne v súdom poskytnutej lehote nevyjadril. Na prejednanie veci tak súd nariadil pojednávanie na 28.10.2021, na ktoré predvolal žalobkyňu a právnych zástupcov sporových strán. Strany sporu na pojednávaní zotrvali na svojich doterajších vyjadreniach. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, oboznámením sa s listinnými dôkazmi predloženými žalobkyňou (viď bod 6. odôvodnenia rozsudku) a oboznámením skutočností známych súdu z jeho úradnej činnosti, a síce z právoplatne skončeného konania tunajšieho súdu sp. zn. 5P/292/2017, ktorým súd rozhodoval o zverení v tom čase maloletej žalobkyne do náhradnej osobnej starostlivosti v súvislosti s úmrtím matky žalobkyne pri dopravnej nehode dňa 14.10.2017, a to skutočností týkajúcich sa osobných, rodinných a

majetkových pomerov žalobkyne v danom čase. Strany nemali ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania. Na základe uvedeného súd zistil nasledovné:

10. Uznesením OR PZ v Prievidzi, Odbor kriminálnej polície, 1. oddelenie vyšetrovania zo dňa 19.7.2018, právoplatným dňa 4.9.2018, číslo konania: ČVS: ORP-901/1-VYS-PD-2017 bolo ako neprípustné zastavené trestné stíhanie vo veci prečinu všeobecného ohrozenia podľa § ods. 1, ods. 4 Tr. Zákona , ktorý spáchal I. H., T.. XX.X.XXXX tým, že dňa 14.10.2017 o 3.42 hodine, na hlavnej ceste č. I/9 v 160 km v smere od Novák na horné Vestenice, v k. ú. Obce Nitrica, okres Prievidza, I. H. šoférujúc osobné motorové vozidlo Opel Vivaro, EVČ: S. (Rakúska republika) z nezistených príčin, zrejme z dôvodu nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla, týmto prešiel do protismeru a narazil do protiidúceho vozidla - kamiónu MAN TGA, EVČ: XMX XXXX (Česká republika), v dôsledku čoho spôsobil posádke vozidla Opel Vivaro - okrem iných aj Y. G., T.. X.XX.XXXX, rozsiahle zranenia, v dôsledku ktorých táto zomrela.

11. Podľa potvrdenia Slovenskej kancelárie poisťovateľov bolo motorové vozidlo s EČV: S. ku dňu 14.10.2017 poistené u žalovaného, ktorého ako zahraničnú poisťovňu na Slovensku zastupuje spoločnosť AVUS International, spol. s r.o..

12. Listom zo dňa 9.10.2018 si žalobkyňa uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy u spoločnosti AVUS International, s.r.o. ako zástupcu žalovaného na Slovensku, ktorý je listom zo dňa 18.1.2019 oznámil, že predmetný nárok zamieta, nakoľko má za to, že nie je kryté rozsahom PZP poistenia.

13. Žalobkyňa vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 28.10.2021 uviedla, že spolu s mamou mali nadštandardný vzťah, ktorý bol až priateľský, mohli sa o čomkoľvek porozprávať skutočne veľmi otvorene. S mamou boli odmalička spolu, pretože jej otec s nimi nikdy nežil a ani ich nekontaktoval. Ona mala mamu a mama ju. Bola s nimi síce aj babka, ale tento vzťah nebol to, čo bol vzťah s mamou. Mama sa snažila zabezpečiť jej všetku starostlivosť a to aj po finančnej stránke, nakoľko žalobkyňa sa už na základnej škole stretla s formou šikany kvôli oblečeniu, ktoré nebolo až také pekné ako mali iní spolužiaci. Aj toto bol dôvod, prečo mama začala pracovať v zahraničí - v Českej republike, čím sa ich vzťahy ešte prehĺbili, keďže boli istý čas bez seba a potom si boli ešte vzácnejšie, viac sa na mamu vtedy naviazala. Z tohto dôvodu mama začala pracovať na Slovensku, zamestnala sa ako predavačka v Kauflande, kde však začala mať zdravotné problémy, ochoreli jej kĺby, preto bola na PN asi jeden mesiac a následne túto prácu ukončila a začala opäť pracovať v zahraničí - v Rakúsku ako opatrovateľka. V čase neprítomnosti mamy sa o ňu starala babka, ktorá s nimi aj bývala a tým umožnila mame zarábať financie pre rodinu. Dá sa povedať, že s mamou sa v podstate ani nehádali, pretože si vedeli veci vydiskutovať a nájsť kompromis. Jej prítomnosť žalobkyni veľmi chýba, bol to pre ňu šok, keď sa dozvedela a mala som si uvedomiť to, že sa mama z bežného 2-týždňového turnusu už nikdy nevráti. Mrzí ju, že mama nebola pri jej životných míľnikoch, pri ktorých by každé dieťa chcelo svojho rodiča mať, ako je stužková, prijímačky na vysokú školu, prvá skúška na škole, ako aj mnohé ďalšie, ktoré v budúcnosti nastanú a pri ktorých mama nebude. Mama jej chýba aj z hľadiska finančného, nakoľko finančnú starostlivosť o ňu zabezpečovala v podstate sama. Po úmrtí mamy začala mať psychické problémy, mala výčitky z toho, že jej možno nedávala dosť najavo, ako veľmi jej na nej záležalo. Toto jej psychické vypätie, ako aj vypätie jej babky viedlo k tomu, že sa začali viac hádať. V dôsledku toho všetkého začala trpieť nespavosťou, depresiami a začala sa sebapoškodzovať. Vyhľadala preto psychiatrickú pomoc, kde jej predpísali lieky na úzkostné stavy. Táto liečba trvala tri mesiace. Lieky jej však neprospievali, dokonca sa jej stav ešte zhoršoval, preto lieky vysadila a začala sa viac venovať aktivitám, pri ktorých dokázala zrelaxovať a ukľudniť sa. Znamená to, že chodila viac do prírody, trávila čas s kamarátmi a sústredila som sa na štúdium. Naďalej však navštevovala školského psychológa, kde išlo o liečbu formu rozhovoru a individuálnej terapie bez medikamentóznej liečby. Podarilo sa jej úspešne zmaturovať a dostať sa na vysokú školu. Študuje na F. O. D. H. H., odbor zdravotný záchranár. Z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu babky, ktorá trpí alzheimerom a parkinsonom sa teraz snaží chodiť domov zo školy každý víkend.

14. Na dotaz právneho zástupcu žalovaného žalobkyňa uviedla, že jej otec mal súdom určené výživné na žalobkyňu vo výške 60 Eur, ktoré však riadne neplatil, preto to mamka riešila opakovať aj cez exekútora. Neskôr keď si otec našiel novú partnerku, s ktorou má dve deti, tak výživné za neho platila táto priateľka, no aj to nie vždy. Po smrti mamy sa s ňou otec skontaktoval, sľúbil jej, že bude výživné platiť, čo aj dodržal, avšak iba do marca 2021, kedy jeho partnerka zomrela na covid. Potom sa jej otec dlhší čas neozval a keď s ním naposledy hovorila, mala pocit, že sa zase vrátil k alkoholu, s ktorým mal

problém aj v minulosti. Žalobkyňa momentálne poberá detské prídavky vo výške 25,50 Eur a sirotský dôchodok v sume okolo 140 Eur mesačne. Sirotský dôchodok poberá aj z Rakúska, a to v sume 320 Eur mesačne. Vzhľadom na jej príjem jej nebolo poskytnuté žiadne sociálne štipendium. Po smrti jej mamy dal H. Y. v relácii Modré z neba verejný prísľub, že do ukončenia štúdia žalobkyne jej bude mesačne prispievať sumou 500 eur. Uvedený prísľub si plní, avšak nie pravidelne a musí sa mu pripomínať a dožadovať sa, aby jej sľúbené financie poslal. Nutné mesačné výdavky žalobkyne sú v sume okolo 450-500 Eur mesačne bez stravy. Ide o výdavky spojené s bývaním na internáte, s platením platieb spojených s bytom v G. T. D., ktorý zdedila po mame, cestovným do školy a podobne.

15. Podľa lekárskeho nálezu pedopsychiatra MUDr. I. Y. zo dňa 2.5.2019, bola žalobkyňa v evidencii a liečbe od februára 2018, posledná kontrola dňa 2.5.2019 s diagnózou F 43.2 Adaptačné poruchy, susp. Rozvoj stredne ťažkej depresívnej poruchy F 32.1. Pri poslednej kontrole dňa 2.5.2019 bola odporúčaná ďalšia liečba vrátene medikamentóznej a kontrola o mesiac.

16. V konaní tunajšieho súdu sp. zn. 5P/292/2017 bolo rozhodnuté o zverení v tom čase maloletej žalobkyne do náhradnej osobnej starostlivosti S. G.Š., ktorá bola jej známou, nie rodinnou príbuznou, a to práve v súvislosti s úmrtím matky žalobkyne. Súčasne bolo rozhodnuté o učení výšky vyživovacej povinnosti otca žalobkyne k nej a to v sume 70 Eur (predtým určená výška výživného bola v sume 60 Eur). Výsluchom žalobkyne a jej otca v uvedenom konaní bolo potvrdené, že títo sa dlhodobo nestretávajú ani inak nekontaktujú.

17. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj iba ako „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

18. Podľa § 13 ods. 1, ods. 2 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Podľa § 420 ods. 1, ods. 2 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

21. Podľa § 427 ods. 1, ods. 2 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

22. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej aj iba ako „zákon o PZP“), tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária").

23. Podľa § 4 ods. 1 zákona o PZP, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

24. Podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b)

alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.

25. Podľa § 4 ods. 4 zákona o PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa § 15 ods. 1zákona o PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.

27. Predmetom konania je nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do osobnostného práva žalobkyne spôsobeného úmrtím jej matky pri dopravnej nehode. V konaní nebolo sporné, že k usmrteniu matky žalobkyne Y. G. došlo pri dopravnej nehode dňa 14.10.2017 keď vodič osobného motorového vozidla Opel Vivaro, EVČ: S., v ktorom sa viezla aj matka žalobkyne, zrejme z dôvodu nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla, týmto prešiel do protismeru a narazil do protiidúceho kamiónu. Rovnako nespornou bola skutočnosť, že poisťovateľom osobného motorového vozidla Opel Vivaro, EVČ: S. v čase dopravnej nehody bol žalovaný.

28. Žalovaný v konaní namietal otázku jeho pasívnej vecnej legitimácie s odôvodnením, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nespadá pod nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu podľa zákona o PZP.

29. Pri posúdení námietky pasívnej vecnej legitimácie žalovaného ako poisťovne súd vychádzal zo zodpovedania otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda v zmysle § 4 zákona o PZP a tiež otázky, či povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách, na ktorú vzniká nárok v zmysle § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

30. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 29.4.2015, sp. zn. I.ÚS 206/2015 považoval za ústavne akceptovateľný záver súdov v otázke výkladu § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, v zmysle ktorého eurokonformným výkladom tohto ustanovenia je nutné náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka považovať za škodu na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, čím je daná povinnosť poisťovne ako poistiteľa poskytnúť plnenie poškodeným, a teda pasívna legitimácia v sporoch o takúto náhradu nemajetkovej ujmy. Ďalej Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III.ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, po oboznámení sa s úplným znením rozsudku Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-22/2012 vo veci Haasová z 24.10.2013 (v zmysle ktorého povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej) konštatoval, že vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona o PZP. Napokon Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016 uviedol, že pojem škoda v zmysle zákona o PZP je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie.

31. Poukazujúc na vyššie uvedené závery Ústavného súdu SR (ale aj ďalšie rozhodnutia Ústavného súdu SR, ako napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 5.12.2018, či rozhodnutie II. ÚS 847/2016-26 z 10.11.2016) a vychádzajúc tiež z rozsudku Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-22/2012 vo veci Haasová z 24.10.2013, dospel súd k záveru, že eurokonformným výkladom pojmu škoda na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP je potrebné rozumieť aj nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy vymedzenej v § 11 a nasl. OZ. Z uvedeného tak vyplýva, že aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, a teda žalovaný je pasívne vecne legitimovaný v predmetnom spore.

32. Súd v tejto súvislosti uvádza, že je pravdou, že rozhodovacia prax aj najvyššieho súdu v tejto otázke bola v minulosti rozdielna. V zmysle záverov rokovania občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu konaného 9. októbra 2018, ktoré vyústilo do prijatia judikátu R 61/2018, „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Závermi tohto rokovania občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe najvyššieho súdu SR v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018.“

33. Ako už súd vyššie konštatoval, v predmetnej veci nebolo sporné, že nebohý vodič viedol motorové vozidlo, na ktoré bola so žalovaným uzavretá poistná zmluva z titulu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom pri vedení tohto motorového vozidla došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej došlo k smrti matky žalobkyne.

34. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. V prípade smrti jedného z členov rodiny môže pozostalá osoba utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a spoločenstva s ňou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. februára 2011, sp. zn. 5Cdo 265/2009). V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty vzťahu s blízkou osobou.

35. Pri posudzovaní predmetnej veci súd vychádzal z nepochybnej skutočnosti, že už samotná strata blízkeho človeka znamená pre pozostalých, a to hlavne najbližšiu rodinu, značnú ujmu, teda v zmysle Občianskeho zákonníka zásah do práva na ochranu osobnosti. V tomto, tak ako vo väčšine takýchto prípadov, nie je dostatočné morálne zadosťučinenie (napr. vo forme ospravedlnenia sa žalobkyni, resp. odsúdenia vodiča v trestnom konaní) možné, keďže pri predmetnej dopravnej nehode zomrel aj vodič, ktorý túto nehodu zapríčinil. Poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je preto v danom prípade nepochybne na mieste, pričom pri posudzovaní jej výšky súd prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

36. V prejednávanej veci mal súd z výsluchu žalobkyne preukázané, že medzi žalobkyňou a jej nebohou matkou existoval intenzívny pozitívny citový vzťah vytvorený v rámci ich súkromného a rodinného života. Žalobkyňa bola jediným dieťaťom svojej matky, pričom matka žalobkyne ju odmalička vychovávala sama, nakoľko otec žalobkyne s nimi nikdy nežil a so žalobkyňou sa ani nekontaktoval. Žalobkyňa bola v čase smrti svojej matky ešte maloletá, mala iba 17 rokov. Matka žalobkyne bola v čase nehody vo veku, v ktorom jej smrť bola neočakávaná a nepredpokladaná. Smrť matky žalobkyne nie je možné žiadnym spôsobom reparovať. Žalobkyňa sa s neočakávanou stratou svoje matky (aj z dôvodu, že mama bola pre ňu najbližším a najmilovanejším človekom) vyrovnávala veľmi ťažko a dokonca bola nútená v tejto súvislosti vyhľadať a istý čas využívať aj odbornú psychologickú pomoc. Uvedené skutočnosti jednoznačne svedčia tomu, že závažnosť vzniknutej ujmy žalobkyne je vysoká.

37. Žalovaný v konaní namietal výšku žalobkyňou požadovanej náhrady a to aj s poukazom na zákonný limit, ktorý by mohol predstavovať právny predpis upravujúci odškodňovanie obetí trestných činov.

38. Je potrebné prisvedčiť tvrdeniu žalovaného o potrebe zohľadnenia iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 15/2012 z 30.9.2013).

39. Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj iba ako „zákon č. 274/2017 Z. z.“) upravuje rozsah odškodnenia

v ustanovení § 12 až § 14, v zmysle ktorých, ak bola trestným činom bola spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu resp. vo výške päťdesiatnásobku, ak je len jedna pozostalá obeť, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého. Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa zákona č. 275/2017 Z.z. pritom v zmysle ustanovenia § 13 nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

40. Minimálna mzda určená v súlade so zákonom č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde bola v roku 2017 (t.j. v roku, v ktorom došlo k dopravnej nehode s usmrtením matky žalobkyne) vo výške 435 Eur a jej 50 násobok predstavuje sumu 21.750 Eur.

41. Z vyššie uvedených dôvodov súd priznal žalobkyni požadovanú sumu 20.000 Eur, čím jej žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

42. Podľa § 262 ods. 1 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej iba ako „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

45. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa zásady úspechu vyjadrenej v § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešnej žalobkyni priznal voči neúspešnému žalovanému plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Spišská Nová Ves, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.